

دینډ کا بریقا وړر بهر زه برکی همن. . شیعری سلیم بهر کات. . وړگډا نلی له ټوړر بییو: لوقمان با پیر

که ټوړ گورگډکان، له سر بهر، پاش ټوړ دواي خډا ټوړ کښن و
دلوورنن، ټوړمی، پشتیر کل مدراوکان و گرووی سگډکان
گډگرن، من گوډم له کرخی دین کایه.
"گواهیهی"

له کډگکانی شووتی سوور، له دوی گوندي، ئاسمان پرتد بوو و
بشایه سرب داوی جا جا کک و کلاوی ژاندارم گیراو کک
دخست وو، که دین کا له وو به ووتی دها تدر و ټوړ ټوړ ویدکی
به و لایکی به پارچ ساچم و پشخ دا بوو.
"گواهیهی"

دین کا

چ به اوچیانه بهم، که له سري شنگال و چای ټوړ بدولع زیزی،
تازیان زین کردوو؟ ته خت له شوښک شاردوو ټوړ، ټوړ نگ له
پشتیرک به، بهن به خاک و ناخوی کاوانو د کک. ته م زنی.
بایکی فنیکی، نشیم ټوړمان و منی.

گوډم له باوکت، بانگ د کا : دین کا... گوډم له دایکت بانگ د کا
: "دین کا، ټوړ نان جی یی به کچدیران به و پریان به با وچانک
بدن".

ټوړ له دواي ټوړ، ژماریان پتر د بوو ... له تاشکند و هزستان و
ئرمینیا و باشووری خړئاوای ووسیاو، به پټاو یان به داس،
چارک و بوخچای لاولویان به "جزیر" دنا. تیش بچوک بووی و درکت
به وی ند کرد ټوان پویستیان به ئاو و به ژنک یان به وژنکی
شیت، تا له دوور له شقاری دشتود رانی اکن، به کو له سانی
کچ، وک نيسک و کل مسک به و. ته نازانی چن خړندکانی ټوان
"عامودا" و "مسیسیانا" په کلاکی ئستر و ئندامی پټیو د بن.
نازانی به دووکان له کو تفنگی فیرنسییان د ستن کک و
له برچیش، کات سریان به عاباکانیا د بستن و هشر د بن،
له سر تخووی گوندکان هدا یسن.

د ټن : له بری چټی و د رچووی و "بریقا" ش له بری چټی و

دښرو و خوداش له بډري چټکيږي دښرو، سراسمي و موختارکوژيش،
که منداښان له بډرميلۍ کاني زبۍ سږايان هښان، هاتن. گوتيان ته
انډ مټۍ کی دڅښ و يک بډرانت هښايي، که وکي جڼگاوير و له
هر شوښۍ کی میزي له کرابۍ، ئو بډچکدا دهات.
دينۍ کا ... دينۍ کا ...

من ماندووم، له وجۍ بانۍ کاني “معيکا” و عارۍ بانۍ په پووشۍ کاني
کوردان دښمن، گوښم له دڼگي ته نيي.
فرمان / اوډوونان

هي کيژي ټټي زينا کارۍ کانم
نه ئسترۍ که، نه چټکۍ وانپۍ که، نه تلبۍ ندۍ کان، ناتشارنۍ و،
شۍ بڼگۍ که شت – ئو شۍ قبردوو – بڼلاداد و خۍ دډمۍ پشۍ تا
اوډوونانۍ که م درۍ بکۍ م و.
ئو، بانۍ ندۍ که له لڅايۍ که، له پشت دارۍ بازۍ لۍ کانم، يڅ
بکۍ.

من به چرخۍ به گډرښ، به چرپۍ، به سډۍ ري ئامۍ ري سډۍ ريښ و
نووساوم

له پشت درختۍ کان و
تۍ ونکۍ کان، فرۍ کانۍ ئاگرۍ ستۍ نه وان چټکۍ ردۍ و دنيايان له سډۍ
دارتۍ ونۍ کان اۍ دډکړد؛
سيۍ کانم له پشت درختۍ کان سراسميان دا
ئو جا ئانېشکم له سډۍ لۍ وشکۍ کان داداي و و گم گرت؛
گم له تۍ ونکۍ ر هڅارۍ کان بډر دا، ئوانېش ناوقۍ ديان هڅاندم و
بډر سډۍ قډد وشکۍ کاند بډر بوونۍ و و خۍ يان به گو و اوۍ که کانم
دډگرت و،

خۍ يان به دسکۍ شۍ ژنۍ که دډگرت و، وا له بډرانبۍ ر بډو و
تۍ قيوۍ کاني دډرکۍ لوولۍ خوښۍ ر کانم، دډکشا ي و.
لالۍ ئو و تۍ ز و گډر له پشت درختۍ کان و، هډوودۍ ست بډي
دډکم وا دتوښ و...

خت ماتکۍ هي کيژي ټټي زينا کارۍ کانم
نه دډشت و دډر، نه تلبۍ ندۍ کان ناتشارنۍ و. له گډۍ مندا و به
تۍ نکۍ شۍ بډشۍ يان چيا و، باران و ټټم دډيني وا ئانېشکيان
داداو تۍ و و بډزي و با و سډۍ ري ئامۍ ري سډۍ ريښ اندن اکۍ ش
اکۍ شيان دډکن و
بانۍ ندۍ خۍ گډلۍ ر کاني خوښم دډيني

“بۆلۈنۈشك ھەيى تا وەك شەرافەتمەندان خەي لى گۈل بىكەم،
لى نەوان كەنەزى كەكانى كەمار و پاسەوانان لاقەي نەكەم”
خوۋنەم دەيىنى

پە پەل پاشايانى دەريا و قىرمىتى شاران.
مىنىش خەكەنەك پىشتىگۈ دەخەم نىزىك دەبىنەو و دەپەن، سەلەكەم كۈن
دەكەم تا شەكە بزانەم كە ووتە و گەجەركە دەربارى شەھىدە
بەزراو كەكانى سەر پەگەي مەزاران دەيزانە
تا بىزانەم زەمەم چەنەم لەگەنە پەكەتەو و
دەشت، پە گەيەك دەبن خەمبارەم دەكا

“برووسىك، ئەگەر لى دەورى جەگە بىرسەكە بەدا، خەمبارەم دەكا، جەگەش
ئەگەر بەسەر وشكانىدا سەركە، خەمبارەم دەكا. وشكانىش، ئەگەر
دەوۋەت لى مەژوۋى دەوۋەتە دابەنە، خەمبارەم دەكا؛ دەوۋەتەش، ئەگەر
خەم نەوانى لەگەنە بىنە، خەمبارەم دەكا. خەمىش خەمبارەم دەكا”
مەن لى پىشتەم ھەي كەزى ئەزە زىناكارەكەنەم

گەگەي سەنجوۋان، بە سەراسىمەيى گەلەك بەنگەشت دەكەم : “ھەي گەلەي
سەنجوۋان، بە ناۋچەكەم لى سۈرىا، پە ھەلەنە”، توۋى و خودا
پەلەكە، مە سەرقەي دوۋەكەنەكەم، لى ئازادىي ئەو نەوانەم دەپارەنە
كە نەۋەي دىكە ئەۋدەكەن؛ مەۋدەي مەزىنە و گەردەلوۋە
تىايدا پەشنىارى ناۋەكى دىكە بە ئاۋم دەكەم و
ھاۋاۋەيى مەمەكەكانى سەردەم دەكەم بەرەو دىۋەخانى قوۋاۋىلەكە و
سەمەكانى، بەرەو مەمەكەكى لىپشت گەگەنەم لىھىكەا خودەي لى
پەيداۋە.

ھەي گەگە سەنجوۋ، جوگرافىازانەن خەوتوۋن، فەشەكەكانەم شەتى
نەنەيەكەكانى گە كراۋن ...
“مەن كەشتىبانە و كەشتىپەكەم
ھەنگاۋى ئەنگاۋىپە”. لى پىشتەختە، لى ھەردوۋ لەكەلەكەتە خوۋنەم
دەيىنى

خەرەندەكەم لى خەرەندەيە زىندوۋدەكەتەو و
بە پەۋە ئەسپەكى تەرسەۋە مەل لى چەپەركەكانى پەخەۋە ھەدەبەنە و
لى جەلۋەركە “بەرىشا” بە غەۋارە و تەقسى خاۋەندەنە كوژراۋ،
دەھىلەنە.

بەلەي تۈندۈتەيە كەلەكەمەۋە و ھەناۋى ئەسپانە لى بەرچىغەك گە
دەدەم كە چەركەسە و كوردە خەي پە دەخەرنەنە و بە چۈستە قەت دەبەنە.
ۋارىقاتەنە بە نەركەزە ۋاۋەي ئەبەدى خەم دەكەم و ۋەك دەرتە و
چەلەكانە بەرەو ۋەۋبارەكە دەچەنە،
دەپەنە : “ھەي ۋەۋبارەۋە،
ھەي چە، ۋەرە”

دشمنین : "هی پاه واه"

هی گاهای سنجوو، تاش واه به سارایکی له کونی کله ساه واه دته داه."

بالای توندوتیژیدا کله داه واه و بانگشتی ساته کان داه، تا هنده بلوری ده به ساه واه تی نه و بالایاندا ده له کله فیه جه مساه و قرمیتی شارانه واه دن.

واه داه، نه واه یانه له لاهوم داد خورنه، به له داردان به واه و نه واه یانه به ئاگاییشم به واه کاتکی جهستی ئاودار کام ده به و به واه خاهندی کات و لووری په رجووان اهپهچ ده که.

شاهنگی نه واه کیژاه هاواهانه مگاهشتم په دهکن، که خولگه یان بریندار ده کردم. نه ستا و دواي نه ستاش گاهستان و خولگه ده به واه و به زنجیره کی دهستی است و دهستی چهیم ده ملاح، وا دارستانه که خاهندی که تایی له هاه واه و باهی خاپووریش به رده بند واه. له نامزته ده گرم تا ده ست به ده ستو شانه نه واه بگرم.

به راییه هاه ناوت ده گرم و فاه ته داه، نه دی به واه خوانی دنیا گله رده بیاه واه.

(نه ستا له لاهزاییه که ته ده پاه، قوهنگ خاه په دادده و به شایه سک تا ساه داد به که ده گرم، دواي ساه داد)

تانه که کان به که ته ده گرم و دواي سه ده ساه ییش قوهنگه کان له گاه تانه که کان ده چنه به شایه سینده و دواي هاه زاری یه که میش، سهگ به خاه و به یزه که تووتکه واه به ساه گورچیلده و ده و فیه جه رده ده میزن، به ناوتدا ده گاه)

فاه مدای و ده ستم کرد ته شیه ده نگی ساه لمی بیابانه و

وازم له ده روونیش هاه به نه واه شته له قورئانی له بوورده ساه رقای کرد واه و گاه ام واه خاه نه داه م.

آ/ له خشی شاه رواهی بارانی به نوثر به ترازه، هیه مودایه که له نه وان گاه رده کانه نیاه.

_ پاره پاره به ...

_ پاره پاره ده بم،

باه گاه پانه کان له بهر قرخیه من پاره پاره بن، تا له گاه شیه ته ریکی خاه دادده و له واه ساهش زویر ده به به یه که گرتووی ده ته لای، به نه یان ده خاه بم.

ب _ له نازی گاه به ترازه، هیه به شایه کی دی له نه وان گاه رده کانه نیاه.

_ پاره پاره به ...

_ پاره پاره ده بم،

هاه شاه له واهش ده کام به یه که گرتنه به ته لام.

ج _ لے میکرے بے کانی شے بترازے، ہیج بے شایہ کی دی لے نہوان
گرددے کا نمدا نیے،
وےرن،

ماشووقے و سارداو و مانگے بے دبے ختے کانی بے ستوونی تے لے فےن و
برسیہ تیدا شے بوونے تے وے۔

بے پے کدا لکاوی قے لے ای ہے راوزے ناوے وےرن، تا لے یے کدیتان
بکے مے وے و فے لے کی بے مباح بدے مے دست ہے ر دستے یے کتان۔
لے ژنان من میراتگرتانم، لے سےر جے و بالینگانی کیڑے سوارے
دایکی دے بم،

یان دوو خوشکان لے سےر تیغی ہے ناسے م کدے کدے مے وے و
نیریتے کانتان، لے بے ندرے گوے وے دے بے مے ناو بے لے می بارکردنی ژن
خواوے ندان و لے ژانی "بابی عالی" لے ہے لے ژانی زے ندرے قے جمے دی دے۔

د _ لے گوے یشے خوراسان بترازے، ہیج بے شایہ کی لے نہوان
گرددے کا نمدا نیے،
_ پارچے پارچے بے ...

_ لے گرتووخانے یے کدا پارچے پارچے نابم
دے توانم لے یے وے دے رچم و بچم ناو چاوے قوولکے . وےرن
دووزمان و نیربازان، بے نگیان وےرن، با ہے ژندے ک بے زے نگے کانم
وے لے خے بن۔

گوے م بے دنیا لے ادے را
گوے م بے دینے کا بریقا لے ادے را
گوے م بے سیما و خے واے ووی خے م لے ادے را
گوے م بے خے شے ویستی لے ادے را، ک لے فشے یے یاخووبوونم لے ادے کا و
ئاشتی لے پے ووی ہے ندرے ژندا دے کاتے وے وا چے دے بندے وے و بے سےر
کووے خے نی ہے ژاراندا دادے ککن:
دے ستخے شی لے گے رووم دے کدے م

دے چمے ساردانی ئے و کدے مے ہے ژارانے لے سےر لے یے کانی گوندے کانیان
مے ترے زیان دامے زراندو وے و غے یے ناو مے ستی گے واے یے پاشایے تی
دے بن وا بے سوارے دولدولے کے و بے دستے سے ئاوریشمے وے دے، ک
لے ژرے فزای لے اونانیشمدا گونی خے یان وے ران دے ککن، من لے ناو
مے ستیدا غے یے دے بم و

لے سارداوے کی دے گاتے وے سے روچاوے کانی گے ل، لے قاقا دے دے م،
ئے گے ر گے لیش لے ادے ستی باران و بے ندانم بکا، بانگی دے کدے م :
_ کے رتوپے رت بے

تے و ئے و کدے سے شی وا لے شاری سے ردے م بالووکے بالووکے خے ریکی
دے رے زے یے۔
گے رووم پیرے ز دے کدے م و

لځ څو ووتی څرځا، قوځو پښتانه لځگځ ټاټاکانی دځځک دځکځم، وا
امدځگرځ :

“بځرد و ټځسپ

بځرد و خیان ټسپی

بځردو و چارځکځی کځشتی سپی.”

وځک سځبازځکی سځربازانی بت پځرستځکان، لځ نځریت و زځدځکځم
دځمځدځرځ،

دځمځدځرځ و مځشځنگ دځکځم چځلاوځری گوځی غځواران

با ټوځمی مردن پځ بځ گځځستانځکانم بځ و

با ځووباریش بځیتځ نځردراوی لځسځدارځدان، منځاځان قځرځبځقځری
وی تا مزگځوتی باوانم دځبځم،

منی لځناو یا قووتی داځراو و ځځځځ داځراوځکاند مځلځ دځکځم

بځ زځبران، دادځسځم سځر ځونځ گشتیځکان و ځوخساری ټځتځنتیش

دځکځم باځکځنی سځزانییځکی دځتځ بځرچاوی کاروانځ تا پځییځکځ و

وادځکځم نیوځی لای خوارځی جځسځم بځ کځگځیځکځا بگځځ فرمځسک و
سځسځنی تځدا پځکځاچووځ و

چځندین ټاودزځش، لځ دځوری کځنارځکانی ټځبځدی، بځ پځژیوانییځکانم
دروستځکځم.

ټاځای سځر بانځکان، ئیستځکم پځ دځگرن : “لځ ځونی ځرځهځا ټی

واگاها ټین و هاوارمان کردیتځ بځ بیابان رابوځرځ وهاوینان بځ

پځخواسی بیځ بالینگانځ نځرمونځځکځت” و

ټاټاکان هځیانکو ټایځ سځر بځنځکځم و لځ ساځنی ټاوځ چاوځوان

بووم و

ټځبځدیځتیش چاوځځی کردم تا لځ لځوارځکانی شکځفځیدا هامځای
سرووش بکځم

یان بځ داردځستځکځم لځ “لځیلځک”ی ځځځکان بدځم، تا حکمځتځکځی

هځندځ منځاځ جځلځ بکا کځ دځچنځ وادځی “قوداس”کی نووځک و

هځندځ ټاسکی تځرجځمځناکرځن، من تځرجځمځیان دځکځم؛

“هځر ټاسکځک فاتحایځکځ”

بانځ بځیداغځکانیش تځرجځمځ دځکځم : “واگاها ټین و دیتمان تځ

ساجمځی

خانځوادځی لم بځ تځقیلځ دځگوازیځوځ، عارځبیش دځبځیځ ناو یادگځی

سځدیځمی گځردوون؛

بځ ناوی ځت بانگمان کردی،

بځ ناوی ټځماس و مځرجانیځ بانگمان کردی : هیچ هاریکارځکت نځبوو

ټاځستځکانت وځک ماسوولکځ خاودځبوونځوځ و خاویان دځکردیځوځ،

مځروولځ ټوځ شانانځیان کځدځکردځوځ کځ لځ تځدا بځردځبوونځوځ

شان یی کی دیک

شان یی کی دیک

ئیدی ل شوی خ ققند یی کی ب ب ردی پش زایین و ب ب ردی پاش زایین ب ردی ژکرا ب، ه د ستی و؛ دیتمان هاوارد کی : "منی براهماتی م رول، ب م ل کووتی پرس داریی خ میدا د ب م. ئیدی ت مان کوشت".

گ رووی خ م پیر زد ک م و

ل ک ل ب ر کانی ه ورش، ب و گو گ نم کانی دین ک، ئا ئا ق ا پستان ل گ ژ ک مدا د ک م :

"ک س کی وک من، ئ گ ر یی کی وک ت ب کوشتن تی ن کات و ئ دی چ بکا، دوا کوشتن ب وردی ل ناو ئ ندام کانت بگ و شت تان ب ت د ر و داوای مردنی مر ف و مردنی د ریا و ئ و شت تان ش بکا ک دوا ژ ل کازا و ئ کسید د یان خ ش تان تا ک ر پ کانی خ ی پ ئا ف رید بکا؟

باش چی بک م، ک من ل پشت در خت کانم و شن ی سات ه د مژم ؛ شن ی ب نی پووشت ه د مژم و ب لای ئ ستر کانی دار ب انیشدا ه ور و هاتی کی ژاندارم گ مژ و د کان د ستی ب س ردا د گرن، ک د شزانم ت ب س ندلی و تف نگ و ب و من ا د ک ی، خ می خ ون کانت و ل یان د ترسی و ب س ر ق م تر یی کی ن وان ک ناری من و ک ناری ئ و ج س ت ی دا د سو و ی و و ل ژ ر ف ا ن س کانی "جوم ز" دا ف درا و، خ دا و ی ل وار کانی و و بار، ه ردوود ست ل س ر گرم ی جل کانی، ن و ک ت ی ش ب، ل ب رد م ه چوونی ئا و د ش ک ن و و ب ر زد ب ن و، ه ن د ب ق ل م ژووی "ان" ان داد چ ک ک نام ه یو یی کانی ب ه ساران د نووس. د نیام ت کل ی کانی و و بار ل ژیا ن ش قار کانی ز ما و ندی لیتراوان د فنی و خ د کوتیی ناو خ م ش س ر ی ه تا بنی ب و ه ی پارچ کانم د ی

ووت، ت نیا ه ند ت زی ه لای س ر ن وچ وان و ه ردو و ن کان ن ب؛ د م ت نک شت و ه و س کانمان ل باز ن ی داربران، ج ندرمان، د نگ، وشکانی، خ شخاش، و ن د ک شم؛ د م ت نک شت و ه و س کانمان ل سیق ت ر ی ش و د گوازم و ب وادی در خت ان".

کی دی ل ک ل ب ر کانی جوگرافیا واگا ب نم، تا گ واهیم ب بدا و گ واهیم ل س ر بدا و گ واهی ق سا ب خان ی کم بدا ئا و ل ئ س ت ک کانی دو و یانی ن وان دنیا و خودا ه د ه ن ج؟ خ م د خال تی د ان کرد تا پ ش من د نگدان و ی با کانم ب ب ن کوخت ب چ کدا ها تو و کان، ب ئ و ک ی قوتا بیانی ببا ک ل شوورای

قوتا بخانن کا نیا نہو لہ پناو من ہاوارد ککن؛ خم دخال تی
ووداوک کرد، گرم و سارد، تہ و وشکی بہ تہکھہ دہش قہنر، تا
لہ ئاھ نگی تاج لہ سہ رنائی دیمو کراتییہ کانی جہ گرہو لہ
سہ روسا مانن کانی دہ، لہ سہری منی بندہ.

دہنگ ہہ دہہم : با ئو دہہ ہہ ور بہتہو
ہہ موو پہہ یوہ یک دہ بینم کہ ناعوور کہی ہہ دہہستہ و وک
سہر کردہ یک لہ سہر کردہ کانی خہش ویستی ناکام گوہاو پہژنم دہکا و
گوہم لہیہ چہن چہل کہ یک کی نیشتمانی چہن بہ چہل کہ نیشتمانیہ
مہیہ کہی دراوسہی لہ دہدا، دارخورماش خہی بہ دیدہ نیم ئامادہ دہکا
منیش، لہ پشت بہردو وچکہ کانی مہژوو و شہوہی درختہ کانیو
خہر نہدہک دہنہرمہ ناو خہر نہدہکانم و

کونی ئہستہری شوہنکہوتہکانم بہ تہپہدر و خہشی پہہکراو دہگرم
و دہچمہ لای جہماوہر کی لہ ہہر می سیحرہو وک نہیار دہنہلام و
دادگاییم دہکن.

(من دہجہنگام و لہردہکانیش لہ باکہنی ہہتہلہکانیانہو، ووبہری
پہژارہکانی منیان بہ دووربین دہپہوا و
مہشولہی تہقینیش، کہ دوو فریشتہی بہفرین بہدہوری ناوکی دینہکاو
گہژیان دہخوارد).

بہرہو جہماوہر کہ دہچم دادگاییم کہم
پہ چرای ئہندامہکانی دہکا؛ دادگایہکی دہزیمیہو و منیش
ہہکارہکانی ئاگرم بہ ئاشکرا کرد و چوومہو سہر شکہی گہواہم
دہستنوہژ بگرم، تا لہ ہاوین، لہکاتہکی شہپہل گلہییم لہگہ
دہگہہہہو و گہہہای دارخورماش دہتہ خوار بہنی دہستایہ تیم
ئو دہمہی پہریہکان، لہسہر لہقہکی دیجلہ، بہ خہ و بہ
دہفتہرہکانیانہو، لہہیکہا لہم پہیدادہن

منیش، چہندین دہستہ وشہی وک فیشکہ شہتہ و یادگہی داگیرکراویان
پہ دہنووسمہو. دہہم،

گوتم بہیانی دہچمہ بہیانییہکی تہس دہبہتہو یان لہ قوہنہیہکی پہش
سنووری مرہف پہچ دہداتہو:

گوہم لہہوو مرہف، ئہستای خہی پینہ دہکد و دہمرد، ئیدیہلہقہ
رامکردہلای گوہہگہنم، تا بہ دینہکا اگہیہنہ من بہہوہم و
ہہندہ بیانگہم لہسہر کاغز پہیہ، نہوہکا کاتہکی دہیگہم زمانم
بگیر و،

پہی بہہ خہر نہدہکہشمم پہیہ.